

Poziția procesuală a chematului în garanție

The Procedural Standing of the Third Party Joined to the Suit

Asist. univ. dr. **Cătălin LUNGĂNAȘU***

Asist. univ. dr. **Natalia ȘVIDCHI***
Universitatea de Vest din Timișoara
Facultatea de Drept

Abstract

The joinder of a third party to the suit as guarantor certainly offers the possibility of simultaneously resolving disputes which, in its absence, would be resolved successively; it also contributes to the improvement of the defence and the evidence administered in the proceedings. However, these benefits do not compensate for the often disadvantageous and uncertain situation of the third party joined to the suit, caused by its procedural standing in the dispute between the main parties. This paper analyses the standing of the third party joined to the suit during the procedural cycle, highlighting the doctrinal and the case-law opinions regarding various aspects to which the Code of Civil Procedure either does not offer a solution or the solutions offered do not result clearly for all the participants in the proceedings.

Keywords: joinder of a third party; admissibility in principle; appeals; statute of limitation; judicial costs.

Rezumat

Instituția chemării în garanție oferă, în mod cert, posibilitatea soluționării concomitente a unor litigii care, în lipsa acesteia, ar fi soluționate succesiv, cu efecte inclusiv în privința calității apărărilor și a probelor administrate în proces. Aceste beneficii nu compensează însă situația deseori dezavantajoasă și incertă a persoanei chemate în garanție, conturată de poziția procesuală a acesteia în litigiul dintre părțile litigante. Prezenta lucrare analizează poziția persoanei chemate în garanție pe parcursul ciclului procesual, evidențiind opiniile doctrinare și jurisprudențiale referitoare la diverse aspecte cărora Codul de procedură civilă fie nu le oferă o soluție, fie soluțiile oferite nu rezultă cu puterea evidenței pentru toți participanții la proces.

Cuvinte-cheie: chemarea în garanție; admisibilitate în principiu; căi de atac; prescripția extinctivă; cheltuieli de judecată.

1. Noțiuni introductive

Potrivit prevederilor art. 72 alin. (1) C. pr. civ., „partea interesată poate să cheme în garanție o terță persoană, împotriva căreia ar putea să se îndrepte cu o cerere separată în garanție sau în despăgubiri”. În doctrină¹ s-a definit cererea de chemare în garanție drept cererea de intervenție forțată prin care una dintre părțile litigante solicită introducerea în proces a unui terț împotriva căruia ar putea formula acțiune separată în garanție sau în despăgubiri, pretinzând soluționarea acesteia în litigiul *pendinte*.

* catalin.lunganasu@e-uvt.ro

* natalia.svidchi@e-uvt.ro

¹ D.N. Theohari în G. Boroi (coord.), *Noul Cod de procedură civilă. Comentariul pe articole. Vol. I art. 1-455*, ed. a 2-a revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2016, p. 242.

Din prevederile mai sus redate rezultă că este îndreptățit să formuleze o asemenea cerere incidentală un subiect de drept care are deja calitatea de parte într-un litigiu și care, în plus, trebuie să justifice un interes. Formularea permisivă din prima teză a art. 72 alin. (1) C. pr. civ. – „partea interesată” – este restrânsă de prevederile art. 73 alin. (2) și (3) și ale art. 72 alin. (2) C. pr. civ., în sensul că își pot valorifica interesul chemării în garanție a unei terțe persoane² reclamantul, pârâtul, intervenientul principal și chematul în garanție.

Deși textul art. 72 alin. (1) C. pr. civ. folosește sintagma la singular „o terță persoană”, în cazul reclamantului, pârâtului și al intervenientului principal, dispozițiile procedurale nu impun o limită în privința numărului de persoane care pot fi chemate în garanție atât timp cât sunt respectate cerințele temporale, prevăzute de art. 73 C. pr. civ. Înăuntrul cărora o asemenea cerere poate fi promovată. În plus, pot fi formulate mai multe cereri de chemare în garanție, având același obiect sau obiect diferit, cum ar fi, spre exemplu, o cerere de chemare în garanție bazată pe răspunderea contractuală și o alta fundamentată pe răspunderea delictuală.

Cel chemat în garanție de către una dintre părțile menționate anterior poate, la rândul său, „să cheme în garanție o altă persoană” în termenul prevăzut de art. 65 alin. (3) C. pr. civ. la care fac trimitere dispozițiile art. 74 alin. (3) C. pr. civ. Față de formularea textului legal se ridică problema cererilor de chemare în garanție concomitente, dar și a celor succesive. Chiar dacă norma amintită vorbește despre „o altă persoană”, la singular, considerăm că nu există nicio rațiune pentru care cel chemat în garanție nu ar putea chema în garanție, în același timp, mai multe persoane, prin intermediul unei singure cereri sau al unor cereri distincte. De asemenea, deși o parte a doctrinei afirmă că persoana chemată în garanție poate formula, la rândul său, o singură cerere de chemare în garanție³, alți autori apreciază că o asemenea limitare nu își găsește susținerea în cuprinsul unui text de lege expres, neputând fi dedusă pe cale de interpretare⁴. Soluția o considerăm și noi corectă nu doar în ceea ce privește lipsa unui fundament legal al eventualei limitări a numărului de cereri care ar putea fi formulate în atare ipoteză, dar chiar stabilirea unui număr maxim de două cereri este fără suport legislativ. Acolo unde legiuitorul a dorit să restricționeze exercițiul unor drepturi procesuale a prevăzut în mod expres, cum este cazul imposibilității formulării unei cereri reconvenționale la cererea reconvențională a pârâtului inițial, cum menționează art. 209 alin. (7) C. pr. civ. Or, în cazul cererii de chemare în garanție, raporturile juridice de drept material pot presupune mai multe cazuri de angajare a răspunderii civile contractuale sau delictuale, întocmai cum prevede art. 72 C. pr. civ., sens în care oricum nu s-ar justifica o eventuală plafonare a numărului de cereri de chemare în garanție ce ar putea fi formulate în cadrul unui litigiu *pendinte*.

Prin modul de redactare, art. 72 alin. (1) C. pr. civ. pare să restricționeze sfera persoanelor împotriva cărora poate fi formulată o cerere de chemare în garanție la terțe persoane, în sensul de persoană care nu este parte în procesul *pendinte*. Cu toate acestea, literatura juridică admite că o cerere de chemare în garanție poate fi formulată și împotriva unei părți din proces⁵. În plus, remarcăm că dispozițiile art. 72 alin. (2) C. pr. civ., care reglementează posibilitatea chematului în garanție de a formula o cerere de chemare în garanție, utilizează noțiunea de „o altă persoană”, nefiind reluat substantivatul „terță persoană” de la alineatul precedent. Prevederea legală amintită credem că respectă aceeași logică expusă mai sus în sensul inexistenței unui număr limitativ al cererilor de chemare în garanție ce pot fi formulate. Astfel, în funcție de complexitatea raporturilor juridice deduse judecării (ori care se doresc a face obiectul judecării prin extinderea obiectului cauzei prin intermediul chemării în garanție), eventuala cerere separată în garanție sau în despăgubiri pe care inclusiv chematul în garanție ar putea să o formuleze nu trebuie să privească exclusiv o altă persoană decât una dintre părțile inițiale.

Admisibilitatea unei asemenea cereri este condiționantă de existența unui raport juridic între partea care formulează cererea și cel chemat în garanție, în temeiul căruia prima ar fi îndreptățită să formuleze

² Întrucât ar putea să pretindă aceleași dreptul ca și reclamantul, se susține că și terțul chemat în judecată în temeiul art. 68 C. pr. civ., ar fi îndreptățit să formuleze o cerere de chemare în garanție (G. Boroj, M. Stancu, *Drept procesual civil*, ed. a 5-a revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2020, p. 162).

³ M. Tăbârcă, *Drept procesual civil, Vol. I – Teoria generală*, Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 381.

⁴ G. Boroj, M. Stancu, *op. cit.*, p. 163.

⁵ M. Tăbârcă, *op. cit.*, p. 381. G. Boroj, M. Stancu, *op. cit.*, p. 163.

o cerere de chemare în judecată separată „în garanție sau în despăgubiri”. Chiar dacă obiectul cererii de chemare în garanție pare a fi limitat prin utilizarea noțiunilor de „garanție” și „despăgubiri”, specifice materiei dreptului civil al obligațiilor, se admite că situațiile în care pot fi formulate cereri de chemare în garanție excedează accepțiunilor din dreptul civil⁶.

Raportul juridic care fundamentează formularea cererii de chemare în garanție nu trebuie să fie de aceeași natură celui care fundamentează cerere de chemare în judecată sau cererea de intervenție principală, existând posibilitatea ca instanța sesizată cu judecarea cererii principale să fie investită cu soluționarea unei cereri incidentale care nu este de competența sa materială sau teritorială, operând astfel o prorogare de competență conform art. 123 C. pr. civ.⁷ Spre exemplu, în cadrul unui proces având ca obiect răspunderea delictuală poate fi formulată o cerere de chemare în garanție fundamentată pe răspunderea contractuală și invers. O parte a doctrinei și a jurisprudenței naționale⁸ restrâng prorogarea de competență la competența materială sau teritorială imperativă reglementată de Codul de procedură civilă, cu excluderea celei reglementate printr-o lege specială, cum ar fi cea a contenciosului administrativ⁹.

Totuși, noi apreciem că art. 123 alin. (1) C. pr. civ. este limpede în acest sens, prorogarea de competență incluzând atât competența materială, cât și cea teritorială fără nicio altă distincție în afara excepției prevăzute expres la art. 120 C. pr. civ. Drept urmare, în absența unei derogări exprese, prorogarea va opera și în ipoteza în care competența soluționării unei cereri este reglementată printr-o lege specială¹⁰. Spre exemplu, în cadrul unui proces de contencios administrativ-fiscal, având ca obiect anularea unei decizii de impunere, competența instanței de contencios administrativ ar putea fi prorogată în vederea judecării unei cereri de chemare în garanție, formulată de către reclamant, având ca obiect recuperarea de la partenerul contractual a TVA stabilită suplimentar de către inspecția fiscală ca efect al necolectării acesteia pentru livrările de bunuri/prestările de servicii efectuate de către contribuabilul reclamant.

2. Termenul de formulare a cererii de chemare în garanție și sancțiunea nerespectării acestuia

Codul de procedură civilă reglementează termenul în care trebuie formulată cererea de chemare în garanție în funcție de autorul acesteia, în cuprinsul art. 73 alin. (2) și (3) și art. 74 alin. (3). Ca atare, reclamantul și intervenientul principal pot formula cererea de chemare în garanție cel mai târziu până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanțe, pârâtul în termenul prevăzut pentru depunerea întâmpinării înaintea primei instanțe, dacă întâmpinarea este obligatorie, iar în caz contrar, cel târziu la primul termen de judecată, iar chematul în garanție în termenul stabilit de instanță, după admiterea în principiu, pentru formularea întâmpinării față de cererea de chemare în garanție.

⁶ G. Boroi, M. Stancu, *op. cit.*, p. 161.

⁷ Cu excepția cererilor în materia insolvenței sau concordatului preventiv care sunt de competența exclusivă a tribunalului în a cărei circumscripție își are sediul debitorul (art. 120 C. pr. civ.).

⁸ M. Tăbărcă, *op. cit.*, p. 710 și doctrina și jurisprudența citate: E. Oprima, comentariu la decizia nr. 1792/2007, C.A. București, Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal, „Revista Română de Jurisprudență” nr. 1/2009, pp. 136-140. Decizia nr. 4656/2009, Î.C.C.J., Secția de contencios administrativ și fiscal, Buletinul jurisprudenței. Culegere de decizii pe anul 2009, pp. 297-300.

⁹ Potrivit art. 28 alin. (1) din Legea nr. 554/2004: „Dispozițiile prezentei legi se completează cu prevederile Codului civil și cu cele ale Codului de procedură civilă, în măsura în care nu sunt incompatibile cu specificul raporturilor de putere dintre autoritățile publice, pe de o parte, și persoanele vătămate în drepturile sau interesele lor legitime, pe de altă parte”. C. Apel București, secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, decizia civilă nr. 66 din 23 iunie 2016, publicată în Revista „Pandectele române” nr. 2 din data de 30 aprilie 2017: „Dispozițiile Legii nr. 554/2004 se completează cu prevederile Codului civil și cu cele ale Codului de procedură civilă, în măsura în care nu sunt incompatibile cu specificul raporturilor de putere dintre autoritățile publice, pe de o parte, și persoanele vătămate în drepturile sau interesele lor legitime, pe de altă parte. Analiza incompatibilității se impune a fi făcută de la caz la caz, simpla existență a raporturilor de putere menționate nefiind un argument pentru excluderea de plano a instituției chemării în garanție în materia contenciosului administrativ”.

¹⁰ În acest sens, V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coord.), *Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat*, vol. I, ed. a 2-a, Editura Universul Juridic, București, 2016, p. 474. G. Boroi, M. Stancu, *op. cit.*, p. 307.

Limitele temporale mai sus menționate sunt prevăzute cu caracter imperativ, astfel încât nerespectarea lor atrage sancțiunea decăderii din dreptul de a formula cererea incidentală, conform prevederilor art. 185 alin. (1) C. pr. civ.

În legătură cu nerespectarea termenului pentru formularea cererii de chemare în garanție se ridică următoarele probleme: care este sfera persoanelor îndreptățite să invoce sancțiunea decăderii și care este soluția pe care o pronunță instanța de judecată în cazul în care cererea de chemare în garanție a fost formulată cu depășirea termenului.

Opiniile literaturii de specialitate sunt împărțite, iar soluțiile pronunțate de către instanțele de judecată largesc paleta acestora. Într-o opinie¹¹ se susține că, în cazul în care cererea de chemare în garanție nu este depusă în termen, soluția pe care instanța o va pronunța nu este respingerea acesteia ca tardivă, ci anularea acesteia, având în vedere dispozițiile art. 185 alin. (1) C. pr. civ.¹² Autoarea nu precizează sfera persoanelor îndreptățite să invoce/să solicite aplicarea acestei sancțiuni, respectiv dacă suntem în prezența unei nulități absolute sau relative, condiționată sau necondiționată.

Potrivit altei opinii¹³, în cazul în care nu este respectat termenul pentru formularea cererii de chemare în garanție, în temeiul art. 185 alin. (1) C. pr. civ., instanța de judecată o va respinge ca tardiv formulată, iar într-o altă lucrare¹⁴ se nuanțează soluția în sensul decăderii părții din dreptul de a formula cererea. În plus, se apreciază că normele care reglementează termenele pentru depunerea cererii de chemare în garanție sunt de ordine publică, motiv pentru care tardivitatea poate fi invocată de orice parte în proces, dar și de instanță din oficiu, în orice stadiu al procesului¹⁵.

De altfel, răspunsurile la întrebările enunțate mai sus credem că sunt influențate de modul în care este calificată norma juridică analizată, respectiv după cum ocrotește un interes public ori privat și, pe de altă parte, în funcție de efectele juridice pe care le produce nerespectarea termenului procedural legal. Apreciem și noi¹⁶ că suntem în prezența unei norme ce ocrotește un interes public, fiind astfel aplicabile dispozițiile

art. 174 alin. (2) și art. 178 alin. (1) C. pr. civ.

În schimb, în ceea ce privește sancțiunea ce intervine în cazul nerespectării termenului, credem că soluția este oferită de prevederile art. 185 alin. (1) C. pr. civ. interpretat coroborat. Astfel, textul amintit stabilește, ca regulă, că *nerespectarea termenului atrage decăderea din exercitarea dreptului*, iar actul de procedură făcut peste termen este *lovit de nulitate*. Se observă că același alineat utilizează implicit trei noțiuni distincte: tardivitatea, decăderea și nulitatea. Or, în aprecierea noastră¹⁷, noi nu credem că intenția legiuitorului a fost de a institui efecte subsecvente (sau subsidiare), pentru că norma cuprinsă în întregul alin. (1) al art. 185 C. pr. civ. (adică ambele teze) nu privește o succesiune de consecințe, în ciuda aparențelor. În realitate, cele două teze ale art. 185 alin. (1) C. pr. civ., care instituie fiecare o altă sancțiune au, la rândul lor, un alt obiect căruia i se aplică. Astfel, decăderea vizează dreptul procesual exercitat cu nerespectarea termenului, în timp ce nulitatea vizează actul de procedură făcut în exercitarea unui drept din care partea era decăzută, adică tot cu nerespectarea termenului. Ca atare,

¹¹ M. Tăbărcă, *op. cit.*, p. 386.

¹² Conform art. 185 alin. (1) teza finală „actul de procedură făcut peste termen este lovit de nulitate”.

¹³ V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coord.), *op. cit.*, p. 478.

¹⁴ G. Boroj, M. Stancu, *op. cit.*, p. 165.

¹⁵ În sens contrar, a se vedea D.N. Theohari în G. Boroj (coord.), *op. cit.*, pp. 228 și 247, unde se apreciază că, fiind ocrotit un interes privat, instanța nu ar putea invoca din oficiu tardivitatea formulării cererii. De altfel, și G. Boroj, M. Stancu, *op. cit.*, p. 165 arată că, în edițiile anterioare ale lucrării, autorii au considerat în același sens, schimbându-și apoi opinia.

¹⁶ Considerăm în acest sens având în vedere, între altele, asemănările existente între cererea de chemare în garanție și cererea reconvențională, ambele exprimând acte procesuale prin care este extins cadrul procesual (cel puțin sub aspectul obiectului judecării, dar posibil și în ceea ce privește părțile). Or, credem că se aplică același regim juridic chiar în condițiile în care art. 73 C. pr. civ. nu amintește expres sancțiunea decăderii în cazul nerespectării termenului de formulare a cererii de chemare în garanție astfel cum face art. 209 alin. (4) C. pr. civ. De altfel, decăderea nici nu trebuie menționată expres câtă vreme art. 185 alin. (1) C. pr. civ. constituie norma generală în materie de termene procedurale. Or, în lipsa unei derogări exprese, desigur că își vor găsi aplicare dispozițiile incidente în privința nerespectării termenului. Astfel cum în cazul cererii reconvenționale interesul ocrotit este apreciat a fi unul de ordine publică, vizând, între altele, stabilirea cadrului procesual și a limitelor judecării, considerăm ca același raționament se aplică și în cazul cererii de chemare în garanție.

¹⁷ A se vedea și C. Lungănașu, *Contestația la executare. Instituție fundamentală a dreptului procesual civil*, ed. a 2-a adăugită și revizuită, Editura C.H. Beck, București, 2021, p. 356.

elementul comun este dat de nerespectarea termenului procedural, în timp ce reglementarea vizează aspecte diferite, atât modul în care nerespectarea termenului afectează însuși dreptul procesual al părții, cât și actul procedural prin care se manifestă același drept afectat de încălcarea termenului. Drept urmare, noi considerăm că efectele se produc concomitent, iar nu subsecvent, având aceeași cauză – nerespectarea termenului procedural. O altă interpretare credem că ar fi contrară legii, deoarece, spre deosebire de opinia autorilor menționați, noi nu vedem ca legiuitorul să fi condiționat nulitatea actului de procedură strict de ignorarea unei decăderi deja dispuse de instanță, adică nulitatea să intervină doar în cazul reiterării demersului judiciar din exercițiul căreia partea a fost anterior decăzută. Ba dimpotrivă, noi apreciem că efectele se produc simultan, deoarece o interpretare diferită ar lăsa, în primă fază, actul de procedură neatins, deși decăderea ar afecta dreptul exercitat peste termen.

Noi apreciem că nerespectarea termenului de formulare a cererii de chemare în garanție va produce consecințele prevăzute de art. 185 alin. (1) C. pr. civ. concomitent, respectiv tardivitatea cererii – care nu reprezintă altceva decât tocmai depășirea termenului prevăzut de lege – va avea drept consecință decăderea părții din exercițiul dreptului procesual, ceea ce va reprezenta, în același timp și pentru același motiv al tardivității, sancționarea actului de procedură făcut în acest mod (adică cu nesocotirea termenului) cu aplicarea nulității.

Or, în condițiile în care sancțiunea care intervine în cele din urmă este nulitatea actului procesual (ca un efect al decăderii atrase de nerespectarea termenului), iar interesul ocrotit este unul de ordine publică, concluzia ce se impune este că nu doar părțile, dar și instanța va putea invoca din oficiu tardivitatea formulării cererii de chemare în garanție. Pe cale de consecință, nu aderăm la opinia¹⁸ potrivit căreia, dacă părțile se învoiesc, o cerere de chemare în garanție depusă tardiv va putea fi soluționată împreună cu cererea principală, deoarece nu există niciun fundament legal în susținerea unei asemenea interpretări, iar art. 185 alin. (1), coroborat cu art. 174 alin. (2) și cu art. 178 alin. (1) C. pr. civ., conduce la concluzia pe care o susținem noi. De altfel, art. 178 alin. (4) C. pr. civ. face referire la dreptul părții de a renunța la invocarea nulității numai pentru ipoteza în care aceasta este una relativă (și nici nu s-ar putea altfel, din moment ce nulitatea absolută poate fi invocată și de instanță din oficiu). Din aceste considerente nu ne putem însuși punctul de vedere exprimat de autorii citați.

Mai mult, având în vedere caracterul de ordine publică al interesului ocrotit prin art. 73 alin. (2) și (3) și art. 74 alin. (3) C. pr. civ., apreciem că sancțiunea decăderii din dreptul de a formula cererea de chemare în garanție/exceptia depunerii acesteia ca tardivă profită și persoanelor chemate în garanție care nu au înțeles să o invoce. Este cazul, spre exemplu, al unor cereri de chemare în garanție formulate printr-un singur înscris, având ca obiect aceleași sume, formulate pe temeuri diferite (răspundere contractuală și delictuală), împotriva unor persoane între care nu există raporturi juridice. Într-o asemenea ipoteză, instanța de judecată este cea care poate (chiar trebuie) să invoce din oficiu nulitatea/exceptia pentru chemații în garanție care au omis să o invoce, în virtutea rolului său activ.

Față de aceste poziții doctrinare, unele instanțe de judecată au ajuns la alte concluzii cu privire la cele două aspecte menționate mai sus. Astfel, într-o soluție de speță¹⁹ s-a apreciat că, având în vedere dispozițiile art. 73 C. pr. civ., numai reclamantul poate invoca excepția tardivității formulării cererii de chemare în garanție, nu însă și chematul în garanție, motiv pentru care instanța de judecată a respins excepția invocată de către persoana chemată în garanție de către pârât. Nici reclamantul nu a fost întrebat dacă înțelege să invoce o astfel de excepție. Interpretarea ni se pare profund discutabilă indiferent de soluția pronunțată pe fondul cauzei, chiar dacă norma prevăzută de art. 73 alin. (3) C. pr. civ. ar fi considerată a ocroti un interes de ordine privată, iar nu unul de ordine publică. Astfel, chiar dacă efectul tardivității (implicit, al decăderii) ar fi nulitatea relativă, credem că instanța a apreciat eronat noțiunea de parte interesată la care face referire art. 178 alin. (2) C. pr. civ. câtă vreme persoana chemată în garanție este prima interesată a se apăra și a invoca toate apărările împotriva cererii formulate tocmai împotriva sa. Prevederile art. 74 alin. (3) coroborate cu cele ale art. 205 alin. (1) și alin. (2) lit. b) și c) C. pr. civ. determină tocmai această concluzie, anume că persoana chemată în garanție se va apăra prin

¹⁸ G. Boroș, M. Stancu, *op. cit.*, p. 165.

¹⁹ Sentința civilă nr. 625/28.04.2022, pronunțată de către Trib. București, S. a III-a civ., nedefinitivă, nepublicată.

intermediul întâmpinării formulate, inclusiv prin invocarea unor excepții procesuale cum este aceea a decăderii pârâtului din dreptul de a formula cererea de chemare în garanție.

Într-o altă soluție de speță²⁰, instanța de judecată, apreciind că cererea de chemare în garanție a fost tardiv formulată, a respins-o ca inadmisibilă. O atare hotărâre credem că se raportează la dispozițiile art. 64 alin. (2) și alin. (4) C. pr. civ. la care face trimitere art. 74 alin. (2) C. pr. civ. ca și cum, cu ocazia dezbaterilor asupra admisibilității în principiu, instanța ar fi ținută a pronunța una din cele două posibile soluții, de admitere în principiu sau de respingere ca inadmisibilă (*tertium non datur*). Vom detalia în rândurile de mai jos argumentele în favoarea și în combaterea acestei opinii.

În fine, chiar dacă cererea de chemare în garanție este respinsă ca fiind depusă tardiv, inclusiv ca urmare a unei asemenea excepții invocate de către cel chemat în garanție, nu excludem posibilitatea formulării de către persoana împotriva căreia a fost formulată cererea de chemare în garanție a unei cereri de intervenție accesorie în favoarea părții care a formulat cererea de chemare în garanție, chiar în etapa judecării litigiului în fond. Interesul formulării cererii de intervenție accesorie este reprezentat de preîntâmpinarea unei acțiuni în regres în situația în care titularul cererii de chemare în garanție ar cădea în pretenții. Se ridică întrebarea dacă intervenientul accesoriu ar avea un interes născut și actual. Într-o soluție de speță, instanța a respins ca neîntemeiată (nu ca inadmisibilă în principiu) cererea de intervenție accesorie „apreciind că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 63 C. pr. civ. în sensul că interesul intervenientului nu este născut și actual. Tribunalul constată că, în cazul cererii de intervenție accesorie, interesul intervenientului trebuie să existe în momentul în care se exercită acțiunea civilă, în sensul că partea nu ar mai obține folosul practic urmărit dacă nu ar recurge în acel moment la acțiune, fiind, ca atare, prejudiciată. Or, nu este cazul în speța de față, având în vedere că intervenientul vorbește de «posibilitatea» admiterii prezentei cereri și de «eventualitatea» unei acțiuni a pârâtei în pretenții împotriva sa”²¹.

Suntem de acord cu opinia exprimată în literatura de specialitate conform căreia, „în cazul intervenției accesorii, este vorba despre un interes actual pentru a preveni un prejudiciu eventual”, fiind necesară o raportare la grija prevenirii unui prejudiciu în viitor²², motiv pentru care din această perspectivă ar trebui analizat caracterul născut și actual al intervenientului accesoriu, spre deosebire de interpretarea jurisprudențială redată mai sus.

3. Soluțiile ce pot fi pronunțate în etapa verificării admisibilității în principiu a cererii de chemare în garanție

Având în vedere opiniile doctrinare și soluții jurisprudențiale expuse mai sus, considerăm că se impun a fi identificate soluțiile pe care le poate pronunța instanța de judecată în procedura premergătoare judecării cererii de chemare în garanție, și anume cea a admisibilității în principiu.

În cadrul unei asemenea analize, într-o primă etapă, se ridică problema sferei verificărilor pe care trebuie să le efectueze instanța de judecată în procedura admiterii în principiu a cererii de chemare în garanție, respectiv dacă acestea cuprind nu doar aspecte circumscrise prevederii de la art. 72 alin. (1) C. pr. civ. (existența unui litigiu *pendite*, existența unei legături între cererea principală și cea incidentală), dar și aspecte a căror verificare este specifică oricărei cereri de chemare în judecată (competența, inclusiv posibilitatea prorogării de competență, condiții de formă intrinseci și extrinseci). Având în vedere că o cerere de chemare în garanție reprezintă o veritabilă cerere de chemare în judecată, formulată în cadrul altui proces [art. 73 alin. (1) C. pr. civ.], considerăm că instanța de judecată ar trebui să efectueze o analiză completă, atât a condițiilor de fond, cât și a celor de formă specifice unei cereri de chemare în judecată, ținând cont de derogările și completările impuse de particularitatea acestei cereri incidentale (spre exemplu, va fi omisă etapa de regularizare a cererii de chemare în garanție, însă instanța va trebui să

²⁰ Sentința civilă nr. 1066/21.06.2022, pronunțată de către Trib. București, S. a V-a civ., nedefinitivă, nepublicată.

²¹ Sentința civilă nr. 927/20.06.2022, pronunțată de către Trib. București, S. a IV-a civ., nedefinitivă, nepublicată.

²² G. Boroș, M. Stancu, *op. cit.*, p. 138.

efectueze o verificare sumară a raportului juridic existent între autorul cererii și cel chemat în garanție și a legăturii cererii de chemare în garanție cu cererea principală²³).

De altfel, trebuie reținut că derogarea cuprinsă în art. 12¹ din Legea nr. 76/2012 (în sensul că, „dacă prin lege nu se prevede altfel, dispozițiile art. 200 din Codul de procedură civilă privind verificarea cererii și regularizarea acesteia nu se aplică în cazul incidentelor procedurale și nici în procedurile speciale care nu sunt compatibile cu aceste dispoziții”) nu înseamnă că instanța nu mai verifică respectarea condițiilor intrinseci sau extrinseci cererii incidentale, ci doar că nu sunt aplicabile prevederile referitoare la regularizarea cererii și, corelativ, posibilitatea anulării acesteia în condițiile art. 200 alin. (4) C. pr. civ.

Având în vedere ansamblul verificărilor necesar a fi efectuate în etapa admisibilității în principiu, considerăm că (doar) soluțiile de admitere în principiu și respingere ca inadmisibilă, care rezultă din prevederile art. 64 C. pr. civ. nu sunt acoperitoare pentru toate situațiile, fiind incidente sancțiunile, dar și eventualele remedii reglementate de alte dispoziții legale aplicabile (spre exemplu, anularea reglementată de art. 196 și art. 197 C. pr. civ.).

Într-o a doua etapă, se ridică problema soluțiilor pe care le poate pronunța instanța de judecată urmare a verificărilor efectuate în faza admisibilității în principiu. Dispozițiile Codului de procedură civilă sunt destul de laconice sub acest aspect. Din cuprinsul art. 64 ale acestui act normativ [la care face trimitere art. 74 alin. (2) C. pr. civ.], interpretat restrictiv, rezultă că instanța de judecată poate pronunța o soluție de admitere în principiu a cererii de chemare în garanție sau o poate respinge ca inadmisibilă. La o asemenea concluzie preliminară (cu care nu suntem de acord) s-ar ajunge cu atât mai mult în raport de dispozițiile art. 64 alin. (4) C. pr. civ. în sensul că s-ar putea înțelege că numai în cazul în care instanța a respins cererea ca inadmisibilă se poate exercita calea de atac odată cu fondul, iar în caz de admitere, hotărârea este desființată de drept, cauza fiind trimisă spre rejudecare.

Ipoieza conturată mai sus nu este lipsită de consecințe practice în condițiile în care modul în care este interpretat și aplicat art. 64 alin. (4) C. pr. civ. determină (im)posibilitatea exercitării căii de atac de reformare împotriva încheierii prin care instanța a respins cererea de chemare în garanție. Ca atare, dacă aplicăm un raționament restrictiv, în cazul în care cererea de chemare în garanție nu este depusă în termen, soluția instanței ar trebui să fie anularea cererii și nu respingerea acesteia ca fiind depusă tardiv (cu atât mai puțin inadmisibilă). O asemenea soluție ar atrage, cel puțin teoretic, concluzia că autorul cererii nu pare că ar mai avea vreo cale de atac din moment ce numai încheierea de respingere ca inadmisibilă poate fi atacată odată cu fondul. Spre exemplu, o atare soluție referitoare la inexistența unei căi de atac de reformare este propusă în cazul în care cererea este anulată pentru neîndeplinirea obligației de achitare a taxei judiciare de timbru²⁴.

În doctrină se apreciază²⁵ că textul art. 64 alin. (4) C. pr. civ. trebuie interpretat extensiv în sensul că încheierea este susceptibilă de exercițiul căii de atac nu numai când cuprinde soluția de respingere a cererii de intervenție ca inadmisibilă, dar și atunci când a fost anulată, de pildă pentru netimbrare, rațiunea instituirii căii de atac fiind aceeași independent de motivul soluției de respingere. În atare interpretare, concluzia ar fi că soluția admiterii în principiu/respingerii ca inadmisibilă este pronunțată numai în cazul în care nu sunt îndeplinite cerințele specifice pentru atragerea în proces a altei persoane, în timp ce alte neregularități (intrinseci ori extrinseci ale cererii) vor atrage sancțiunile procesuale specifice (în principiu, nulitatea), dar cu observația că, în toate cazurile, încheierea de respingere a cererii de chemare în garanție va putea face obiectul căii de atac.

O altă posibilă interpretare – pentru a păstra formalismul stabilit de art. 64 alin. (4) C. pr. civ. – ar fi aceea de a considera toate cerințele cererii ca fiind condiții de admisibilitate. Identificăm

²³ Apreciem că vor fi analizate atât cerințele referitoare la admisibilitatea propriu-zisă a cererii, cum ar fi pretinderea unui drept, justificarea unui interes procesual, existența unei legături suficiente cu obiectul cererii principale, calitatea procesuală, dar și aspectele privitoare la respectarea termenului de formulare a cererii și îndeplinirea condițiilor extrinseci, cum ar fi achitarea taxei judiciare de timbru ori depunerea dovezii calității de reprezentant.

²⁴ G. Boroj, M. Stancu, *op. cit.*, p. 129, unde se apreciază că, în cazul anulării cererii ca netimbrată, partea nu ar avea deschisă nicio cale de atac de reformare (apel sau recurs).

²⁵ V.M. Ciobanu, T.C. Briciu, Cl. C-tin Dinu, *Drept procesual civil, ediția a II-a, revăzută și adăugită*, Editura Național, București, 2018, p. 169.

posibile argumente și în acest sens, respectiv art. 73 C. pr. civ. conține reguli referitoare la forma și termenul de exercitare a dreptului procesual, după care se face trimitere la procedura prevăzută de art. 64 alin. (2) C. pr. civ. care menționează că *instanța se va pronunța asupra admisibilității în principiu*. Or, spre exemplu, similar cum obligația de consemnare a cauțiunii reprezintă un criteriu de admisibilitate a cererii de suspendare a executării silite [art. 719 alin. (2) C. pr. civ.] deși este o cerință extrinsecă, la fel ar putea fi apreciate toate condițiile cererii de chemare în garanție ca fiind, în esență, parte din filtrul de admisibilitate în principiu. Aceasta, cu atât mai mult cu cât art. 12¹ din Legea nr. 76/2012 stabilește oricum că nu sunt supuse procedurii de regularizare cererile formulate pe cale incidentală, cum este și situația analizată. În consecință, făcând aplicarea dispozițiilor art. 64 alin. (2) C. pr. civ., analizând admisibilitatea în principiu a cererii, în realitate instanța va verifica nu doar condițiile specifice acestei forme de intervenție forțată, ci și toate cerințele intrinseci și extrinseci ale cererii. O asemenea interpretare ar avea cel puțin două avantaje demne de notat: ar fi respectate exigențele art. 64 alin. (2) C. pr. civ., în sensul că efectiv instanța s-ar pronunța asupra *admisibilității cererii*, cu evidenta consecință a unei variante binare a soluției (instanța fie admite în principiu chemarea în garanție, fie o respinge ca inadmisibilă), dar mai ales ar fi înlăturate orice controverse cu privire la posibilitatea exercitării căii de atac și la obiectul acesteia, dispozițiile art. 64 alin. (3) și (4) C. pr. civ. fiind clare în acest sens.

Inconvenientul unei atare interpretări (motiv pentru care ne și exprimăm anumite rezerve, potrivit celor expuse mai sus) se circumscrie dispozițiilor art. 9 alin. (2) și art. 397 alin. (1) C. pr. civ. în condițiile în care pare că instanța se pronunța asupra altor aspecte decât cele incidente în cauză. Spre exemplu, dacă se invocă tardivitatea formulării cererii, neachitarea taxei judiciare de timbru ori lipsa dovezii calității de reprezentant [în condițiile art. 82 alin. (1) teza finală C. pr. civ.], consecința firească ar fi aceea a anulării cererii, ca sancțiune procesuală specifică, cu atât mai mult cu cât art. 73 alin. (1), dar și art. 62 alin. (1) C. pr. civ. ca normă generală în materia intervenției principale, fac trimitere la *forma prevăzută pentru cererea de chemare în judecată*. Or, în atare împrejurări, dacă nu apreciem că art. 64 alin. (4) C. pr. civ. ar trebui interpretat extensiv și pentru cazurile când cererea este respinsă, dar din alte considerente decât inadmisibilitatea acesteia, singura posibilitate de conciliere a acestor divergențe credem că ar presupune aprecierea normelor cuprinse în art. 64 alin. (2) C. pr. civ. ca având o natură specială și derogatorie, iar în materie de intervenție a altor persoane la judecată (voluntară ori forțată), noțiunea de admisibilitate capătă un conținut aparte și specific, mai cuprinzător, potrivit celor expuse mai sus.

O soluție mult mai simplă, fără a mai fi necesare interpretările de mai sus, ar putea fi identificată într-o modificare a conținutului art. 64 alin. (4) C. pr. civ. în sensul eliminării sintagmei „ca inadmisibilă” din textul de lege amintit, astfel încât calea de atac și soluțiile pe care le poate dispune instanța de control judiciar să nu fie limitate *ab initio* prin lege doar la varianta inadmisibilității cererii de intervenție.

4. Soluțiile pe fondul cererii de chemare în garanție

Urmare a admiterii în principiu, chematul în garanție dobândește calitatea de parte în proces și de bucură de o independență procesuală (relativă), astfel încât fie poate să sprijine partea care l-a chemat în garanție, fie poate să se apere împotriva pretențiilor acesteia, nefiind exclusă valorificarea ambelor opțiuni. Soluția asupra cererii de chemare în garanție va depinde însă de soluția dată cererii principale, în funcție și de partea din litigiu care a formulat cererea de chemare în garanție. Astfel, spre exemplu, dacă pârâtul a formulat cererea de chemare în garanție, iar cererea de chemare în judecată este respinsă ca nefondată, cererea de chemare în garanție rămâne fără obiect și va fi respinsă în consecință, fără a mai fi analizată pe fondul raportului juridic. În alte cazuri, cererea de chemare în garanție este respinsă ca lipsită de interes atunci când partea ce a formulat-o nu a pierdut procesul. De principiu, o atare variantă păstrează esența soluției propuse și de noi în sensul că nu mai este analizat pe fond raportul juridic de garanție, respingerea fiind consecința admiterii unei excepții procesuale. Cele două variante reprezintă doar o perspectivă diferită asupra aceleiași probleme câtă vreme atât interesul, cât și obiectul cererii trebuie să fie în ființă nu doar la formularea pretenției, ci și la soluționarea cauzei. Este adevărat că, în cazul câștigării litigiului, titularul cererii de chemare în garanție nu mai prezintă un interes actual de a se îndrepta împotriva terțului intervenient forțat, la fel cum nici nu mai există un obiect al eventualei

garanții. La fel, este adevărat că atât interesul, cât și obiectul sunt *ab initio* condiționate (am putea spune că o condiție suspensivă afectează cererea, respectiv *dacă* titularul cererii de chemare în garanție va pierde procesul). Noi înclinăm totuși spre soluția de respingere a cererii ca lipsită de obiect întrucât, în lipsa acestuia, interesul procesual este inexistent. Astfel, acceptând că, sintetic, interesul procesual înseamnă folosul practic urmărit de partea ce formulează actul procesual, rezultă că interesul este condiționat de existența eventualului folos pe care partea l-ar avea în vedere. Or, în lipsa obiectului, evident că lipsește și interesul procesual (reciproca nefiind neapărat valabilă, putând exista obiectul cererii, fără a exista și interesul pentru un anumit demers judiciar). Pe cale de consecință, fiind condiționat de existența obiectului, considerăm că, în cazul analizat, interesul procesual nu ar trebui adus în discuție înainte de problema lipsei obiectului, sens în care ordinea²⁶ aceasta de soluționare ar trebui să se regăsească și în soluția pronunțată subsecvent fondului cauzei, respectiv de respingere a cererii de chemare în garanție ca rămasă fără obiect.

În schimb, pentru aceeași ipoteză, dacă cererea de chemare în judecată este admisă, chemarea în garanție va fi admisă *dacă este întemeiată*. Aici trebuie subliniat că admiterea în principiu a cererii de chemare în garanție nu presupune în mod obligatoriu admiterea acesteia pe fond dacă partea ce a formulat-o pierde litigiul, ci se efectuează o cercetare și pe fondul raportului juridic între partea ce a formulat cererea (pârâtul în exemplul dat) și chematul în garanție. Spre exemplu, poate fi admisă în principiu o asemenea cerere de chemare în garanție, dar cu ocazia cercetării judecătorești, chematul în garanție poate dovedi că și-a executat anterior toate obligațiile față de pârât (titularul cererii), astfel că și în cazul în care pârâtul ar pierde litigiul, acesta nu ar obține obligarea corelativă a chematului în garanție, o asemenea pretenție fiind neîntemeiată.

Situația este similară și dacă o altă parte formulează cererea de chemare în garanție, soluția asupra cererii de chemare în garanție fiind influențată de modul în care este rezolvată problema juridică litigioasă din cererea principală.

În fine, noi apreciem că regula de dependență, respectiv aceea că soluția asupra cererii de chemare în garanție va depinde de soluția dată cererii principale, este în continuare aplicabilă și în situația în care soluționarea cererii de chemare în garanție este disjunctă, garanția la care face referire art. 72 alin. (1) C. pr. civ. activându-se condiționat de soluția dată pe fondul cauzei din litigiul inițial.

5. Comunicarea încheierii interlocutorii și a hotărârii prin care se soluționează fondul cauzei

5.1. Comunicarea încheierii interlocutorii

Din dispozițiile art. 64 alin. (2) C. pr. civ. la care face trimitere art. 74 alin. (2) C. pr. civ. rezultă că asupra admisibilității în principiu a cererii de chemare în garanție instanța se pronunță printr-o încheiere ce are caracter interlocutoriu în sensul art. 235 C. pr. civ. Încheierea ar trebui să cuprindă în dispozitiv soluția asupra cererii de chemare în garanție, deși au fost cazuri în care instanța nu a menționat soluția privind cererea de chemare în garanție în cuprinsul dispozitivului, ci doar în considerente. Într-o asemenea ipoteză, considerăm că se poate formula o cerere de completare a dispozitivului încheierii interlocutorii, în temeiul art. 444 C. pr. civ. Cu toate acestea, în ipoteza în care instanța nu s-a pronunțat asupra admisibilității în principiu a cererii de chemare în garanție întrucât aceasta a fost respinsă ca tardivă, întrucât cererea incidentală nu a primit o dezlegare asupra fondului, s-a apreciat că soluția dată acesteia nu trebuie să se regăsească în dispozitivul hotărârii²⁷.

În acord cu prevederile alin. (3) ale art. 64 C. pr. civ., încheierea poate fi atacată doar odată cu fondul, o confirmare a regulii generale de la art. 466 alin. (4) C. pr. civ. Astfel cum am argumentat *supra*, regulile procedurale nu exclud posibilitatea ca instanța să pronunțe alte soluții asupra cererii de chemare în garanție tot prin încheieri interlocutorii (anulare, respingere ca depusă tardiv), cărora li se vor aplica prevederile art. 466 C. pr. civ. în privința exercitării căii de atac.

În temeiul art. 234 alin. (1) coroborat cu art. 424 alin. (5) și art. 427 alin. (1) C. pr. civ., considerăm că încheierile interlocutorii prin care instanța se pronunță asupra cererii de chemare în garanție se impun

²⁶ Avem în vedere și dispozițiile art. 248 alin. (1) și alin. (2) C. pr. civ.

²⁷ Sentința civilă nr. 1623/27.10.2022, pronunțată de către Trib. București, S. a V-a civ., nedefinitivă, nepublicată.

a fi comunicare celui chemat în garanție. În schimb, potrivit regulilor procedurale actuale, este discutabilă obligația comunicării chematului în garanție a hotărârii prin care se soluționează fondul, în situația în care cererea de chemare în garanție a fost respinsă printr-o încheiere interlocutorie anterioară, ca inadmisibilă sau ca fiind depusă tardiv.

5.2. Comunicarea hotărârii prin care se soluționează fondul

Trebuie reținut că, potrivit art. 427 alin. (1) C. pr. civ., hotărârea judecătorească se comunică, în principiu, numai *părților* litigante. Or, în condițiile în care încheierea prin care instanța se pronunță asupra admisibilității în principiu poate fi atacată numai odată cu fondul, iar persoana chemată în garanție devine parte în proces numai după admiterea în principiu a cererii [art. 74 alin. (2) și art. 65 alin. (1) C. pr. civ.], rezultă că, în cazul respingerii cererii ca inadmisibilă (ori al anulării cererii de chemare în garanție printr-o încheiere anterioară hotărârii date asupra fondului cauzei), hotărârea finală de dezinvestire nu se va comunica și chematului în garanție²⁸. Cu privire la această situație se arată²⁹ că persoana chemată în garanție nu are nici interesul procesual, dar nici calitatea procesuală de a declara calea de atac împotriva încheierii prin care chemarea în garanție a fost respinsă ca inadmisibilă deoarece, urmare a acestei soluții interlocutorii, nu a dobândit calitatea de parte.

Pe cale de consecință, având în vedere lipsa unui interes al celui chemat în garanție să formuleze o cale de atac împotriva încheierii prin care cererea a fost respinsă ca inadmisibilă, nu se impune comunicarea hotărârii prin care se soluționează fondul cauzei. Cu toate acestea, chematul în garanție ar avea interes să formuleze o cerere de completare a dispozitivului respectivei încheieri, dacă instanța a omis să redea soluția în dispozitivul acesteia sau nu s-a pronunțat cu privire la cheltuielile de judecată solicitate de către chematul în garanție, iar termenul prevăzut de art. 444 C. pr. civ. este cel pentru introducerea căilor de atac sau de la comunicare, după caz.

De asemenea, nu poate fi exclus total nici interesul chematului în garanție să formuleze o cale de atac împotriva încheierii interlocutorii, spre exemplu în situațiile în care, prin încheiere separată, cererea de chemare în garanție este respinsă ca fiind inadmisibilă în loc să fie anulată sau respinsă ca fiind depusă tardiv, dacă cererea de chemare în garanție este respinsă ca fiind rămasă fără obiect și nu ca fiind depusă tardiv sau dacă solicitarea sa privind acordarea cheltuielilor de judecată este respinsă ca inadmisibilă sau netemeinică.

În cazurile expuse mai sus se conturează problemele juridice practice care apar în condițiile în care, de principiu, hotărârea finală de dezinvestire a primei instanțe nu i se comunică persoanei chemate în garanție câtă vreme cererea nu a depășit filtrul admisibilității în principiu. În atare situație, credem că prima instanță ar trebui să se pronunțe asupra cheltuielilor de judecată solicitate de intervenientul forțat chiar prin încheierea interlocutorie, fiind singura hotărâre ce trebuie comunicată și terțului. În schimb, va ține de diligența terțului să urmărească momentul la care litigiul este soluționat pe fond pentru a putea formula o cerere de completare a hotărârii (în cazul în care instanța a omis a se pronunța asupra cheltuielilor de judecată) ori chiar să atace respectiva încheiere, exclusiv sub acest aspect. De altfel, în atare situație nu doar că apreciem întemeiate pretențiile terțului referitoare la acordarea cheltuielilor de judecată (ce vor fi puse în sarcina părții ce a formulat cererea de chemare în garanție), dar considerăm că ar avea inclusiv interesul procesual de a formula calea de atac în cazul în care i s-a respins această pretenție, desigur, tot în limita acestui aspect. În ceea ce privește termenul de formulare a cererii de completare a încheierii ori a căii de atac, credem că terțul va fi ținut a solicita un exemplar al sentinței ori, după caz, să facă dovada luării la cunoștință în orice alt mod.

²⁸ Spre deosebire de intervenția voluntară principală, unde titularul cererii respinse ca inadmisibilă este chiar terțul intervenient, deosebire care a determinat doctrina să aprecieze că hotărârea pronunțată în cauză, precum și încheierea interlocutorie se vor comunica terțului intervenient (a se vedea G. Boroj, M. Stancu, *op. cit.*, p. 130) sau, într-o altă opinie, se va comunica numai încheierea de respingere a cererii de intervenție (M. Tăbărcă, *Drept procesual civil*, ed. a 2-a, Supliment conținând comentarii ale Legii nr. 310/2018, Editura Solomon, București, 2019, p. 7).

²⁹ G. Boroj, M. Stancu, *op. cit.*, p. 167.

6. Poziția persoanei chemate în garanție în căile de atac

Aparent drepturile persoanei chemate în garanție ar fi ocrotite prin dispozițiile art. 64 alin. (4) C. pr. civ. în sensul că, dacă este admisă calea de atac exercitată împotriva încheierii prin care instanța a respins cererea ca inadmisibilă, hotărârea pronunțată pe fondul cauzei este desființată de drept, iar judecata este reluată de la momentul discutării admisibilității acesteia. Astfel, judecata în primă instanță va continua și în contradictoriu cu persoana chemată în garanție care dobândește, în rejudecare, calitatea de parte. *Totuși, dispozițiile procesuale nu prevăd modul în care se soluționează calea de atac în atare situație*, respectiv dacă, spre exemplu, în apelul formulat de pârât împotriva hotărârii pe fond în care critică și încheierea de respingere ca inadmisibilă a cererii de chemare în garanție pe care o formulase, intervenientul forțat (*care nu a devenit parte în proces*) participă la judecata din faza apelului? Problema nu se ivește în ipotezele generale de intervenție principală voluntară căci, în respectivele cazuri, intervenientul principal este primul interesat a promova calea de atac împotriva încheierii prin care a fost respinsă ca inadmisibilă cererea sa, chiar dacă exercită calea de atac abia odată cu pronunțarea pe fondul cauzei.

În schimb, în cazul persoanei chemate în garanție, considerându-se *ab initio* că nu are calitate procesuală întrucât nu a devenit parte, dar nici nu este titularul cererii – introducerea sa în proces fiind împotriva voinței sale procesuale, indiferent de modul în care se poziționează pe fondul conflictului juridic – rezultă că nu ar avea nici calitate procesuală pentru a promova o eventuală cale de atac. La fel, teoretic, nu ar justifica nici interesul procesual în a critica încheierea prin care cererea formulată împotriva sa a fost respinsă. Or, în materie procesuală, regula este că aceleași drepturi procesuale sunt recunoscute tuturor părților, respectiv, cu titlu general oricare parte litigantă poate promova calea de atac împotriva hotărârii pronunțate în cauza la care a participat, excepțiile fiind limitativ și expres prevăzute de legiuitor [cum ar fi, spre exemplu, cazul dat de art. 1024 alin. (1) sau alin. (2) C. pr. civ. unde se distinge care parte și în ce cazuri poate declara calea de atac]. În ipotezele analizate nu se identifică asemenea prevederi derogatorii, de unde rezultă că rămân aplicabile normele generale. Însă, în atare condiții, se conturează concluzia că persoana chemată în garanție, ca urmare a respingerii cererii ca inadmisibilă în primă instanță, nici nu va putea declara calea de atac, *dar nici nu va avea vreoa calitate procesuală în judecata desfășurată în instanța de control judiciar*. E adevărat că soluția pare discriminatorie – și o apreciem și noi dezavantajoasă pentru chematul în garanție – însă menținând regulile generale ale procesului civil și legitimarea procesuală în căile de atac (art. 458 C. pr. civ.), pare a fi singura care se poate desprinde. Astfel, dacă un subiect de drept nu poate formula calea de atac împotriva unei hotărâri, în lipsa unor reglementări speciale și derogatorii, concluzia este că respectiva cale de atac nici nu va fi judecată în contradictoriu cu respectivul subiect de drept. Altfel spus, cine nu poate avea calitatea procesuală de apelant de principiu nu ar putea dobândi nici calitatea procesuală de intimat. Or, tocmai în această situație se va afla persoana chemată în garanție câtă vreme instanța de control judiciar va avea de analizat, cu ocazia căii de atac declarate împotriva hotărârii pe fond, și încheierea de respingere a cererii de chemare în garanție ca inadmisibilă, judecata urmând a avea loc numai între părțile inițiale deoarece instanța de apel/recurs nu va avea temeii legal pentru a împrorocesa și un terț, adică tocmai chematul în garanție.

În cazul particular analizat al situației procesuale a chematului în garanție observăm că se ajunge în situația în care se analizează de instanța de control judiciar tocmai încheierea de respingere ca inadmisibilă a cererii de chemare în garanție (care, teoretic și de principiu, i-ar fi favorabilă chematului în garanție rămas încă terț față de proces), fără însă a putea lua concluziile subiectului de drept direct vizat de respectiva cerere. Astfel, se observă că, în primă instanță, terțul chemat în garanție se bucură de mai multe drepturi procesuale decât în calea de atac (de regulă a apelului) din moment ce prima instanță soluționează admisibilitatea în principiu *după ascultarea intervenientului și a părților*. Ca atare, în primă instanță, chematul în garanție își poate pregăti apărarea și își poate susține poziția procesuală, în timp ce în fața instanței de control judiciar nici nu poate participa la judecată, deși, între altele, tocmai situația sa procesuală se analizează.

În atare situație, terțul chemat în garanție ar putea formula o cerere de intervenție accesorie, încercând astfel a susține titularul cererii de chemare în garanție în calea de atac pe fondul cererii

principale, chiar dacă o asemenea soluție ni se pare exagerată în condițiile în care, din pasivitatea specifică pârâtului (cu care este asimilat chematul în garanție), acesta ar trebui să se transforme într-un subiect activ, deși soluția privitoare la acesta este de respingere a cererii ca inadmisibilă.

În schimb, am putea propune o altă soluție pe care o apreciem a fi echitabilă, respectând drepturile procesuale ale tuturor persoanelor implicate: în condițiile în care art. 482 și art. 494 C. pr. civ. fac trimitere la regulile aplicabile judecării în primă instanță, instanța de control judiciar ar putea aplica în mod corespunzător dispozițiile art. 64 alin. (2) teza I C. pr. civ. chiar dacă nu se va pronunța asupra admisibilității în principiu, ci asupra încheierii prin care prima instanță a respins cererea de introducere forțată a terțului chemat în garanție. Altfel spus, cu ocazia cercetării cauzei sub aspectul legalității și temeiniciei încheierii pronunțate de prima instanță asupra admisibilității cererii de chemare în garanție, făcând trimitere la regulile generale referitoare la judecata în primă instanță, chiar și în instanța de control judiciar ar putea fi luate concluziile terțului întocmai cum prevede art. 64 alin. (2) C. pr. civ. Nu credem că aceste prevederi ar fi incompatibile cu judecata în apel și, chiar dacă persoana chemată în garanție ar rămâne terț și nu ar putea, spre exemplu, să formuleze întâmpinare la calea de atac exercitată în cauză, cel puțin ar putea participa și, mai mult, și-ar putea susține concluziile cu privire la criticile aduse împotriva încheierii pronunțate de prima instanță asupra cererii de chemare în garanție. *Credem că o asemenea interpretare ar rezolva toate neajunsurile semnalate în rândurile de mai sus.*

O altă situație dezavantajoasă pentru chematul în garanție este evidențiată în literatura de specialitate³⁰ în ipoteza în care apelantul își îndreaptă apelul numai împotriva adversarului său direct, nu și contra terțului chemat în garanție de acesta din urmă, iar intimatul nu formulează un apel provocat contra terțului chemat în garanție la prima instanță. În cazul în care intimatul ce a formulat în primă instanță cererea de chemare în garanție va pierde judecata în apel, are deschisă calea unei cereri separate împotriva terțului chemat în garanție întrucât nu i se va putea opune autoritatea de lucru judecat deoarece cererea de chemare în garanție nu a fost analizată pe fond. Autorii citați fac trimitere la o altă opinie exprimată în doctrină³¹ în sensul că terțul chemat în garanție în fața primei instanțe ar putea formula o cerere de intervenție accesorie pentru a putea formula orice apărare împotriva apelantului.

Deși suntem de acord cu soluția propusă mai sus în condițiile legislative actuale, apreciem totuși că opțiunea legiuitorului de a lăsa nereglementate aceste ipoteze poate genera situații dezavantajoase nu doar pentru terțul chemat în garanție, dar chiar și pentru partea ce a formulat cererea și care câștigă litigiul inițial. Astfel, pentru a opera efectiv garanția la care face trimitere art. 72 alin. (1) teza finală C. pr. civ., câtă vreme cererea de chemare în garanție a fost respinsă ca rămasă fără obiect în primă instanță (căci partea ce o formulase nu pierduse litigiul) și nu a mai fost analizată de instanța de apel în lipsa unui apel provocat, partea va fi ținută să promoveze un litigiu separat împotriva chematului în garanție. În acest proces subsecvent, reclamantul este expus riscului ca pârâtul (fost chemat în garanție în primul litigiu) să își formuleze apărări care să combată pretențiile reclamantului și care, eventual, ar fi putut schimba chiar și soluția din primul proces, pierdut de actualul reclamant. La această soluție se poate ajunge având în vedere dispozițiile art. 435 alin. (2) C. pr. civ. pentru actualul pârât, din moment ce nu poate invoca autoritatea de lucru judecat a hotărârii inițiale, înseamnă că se poate prevala de relativitatea hotărârii judecătorești, acesta rămânând totuși un terț față de hotărârea definitivă pronunțată de instanța de control judiciar în litigiul inițial, judecată la care nu a luat parte (dacă nu a formulat o cerere de intervenție accesorie). Drept urmare, va putea face dovada contrară celor reținute în hotărârea din primul proces în ceea ce îl privește sub aspectul angajării răspunderii sale față de partea ce a pierdut inițial (și care îl chemase în garanție).

Din cele de mai sus se desprind câteva concluzii, chiar dacă nu sunt prevăzute expres de lege: noi credem că, pentru a evita toate aceste riscuri, titularul cererii de chemare în garanție din primă instanță, devenit intimat în apel ar trebui indiscutabil să formuleze un apel provocat pentru a readuce în discuție cererea sa inițială de chemare în garanție, iar intervenientul forțat să își păstreze astfel calitatea de parte

³⁰ G. Boroș, M. Stancu, *op. cit.*, p. 172.

³¹ V.M. Ciobanu, G. Boroș, T.C. Briciu, *Drept procesual civil. Curs selectiv*, ed. a 5-a, Editura C.H. Beck, București, 2011, p. 91.

în locul aceleia de terț în judecata în apel. De aici rezultă o necesitate ca titularul cererii de chemare în garanție, deși dobândește o calitate procesuală pasivă, fiind intimat, să manifeste din nou un rol activ în ceea ce privește cererea de chemare în garanție, respectiv să iasă din pasivitate, chiar în condițiile în care sentința pronunțată îi este favorabilă. De asemenea, se observă și o altă concluzie, anume aceea că persoana chemată în garanție va fi practic la dispoziția intimatului (titularul cererii din primă instanță), respectiv după cum acest intimat înțelege sau nu să declare un apel provocat. În caz contrar, chematul în garanție, deși a câștigat în primă instanță, rămâne supus eventualității unui nou litigiu pe care îl poate promova titularul cererii inițiale de chemare în garanție, în ipoteza pierderii primului litigiu în calea de atac.

Prin urmare, soluția pronunțată de prima instanță asupra cererii principale și a celei de chemare în garanție va avea efecte și în privința exercitării și soluționării căilor de atac³², iar independența procesuală relativă a chematului în garanție devine evidentă, cum am menționat și în rândurile de mai sus. În cele ce urmează, înțelegem să argumentăm printr-o serie de exemple.

Într-un prim exemplu, cererea de chemare în garanție este formulată de către pârât. Prin întâmpinare, pârâtul invocă prescripția extinctivă a dreptului material la acțiune în privința pretențiilor reclamantului fundamentate pe răspunderea delictuală, dar face și apărări privind netemeinicia pretențiilor acestuia pe fond. În termen legal, pârâtul formulează cerere de chemare în garanție față de un terț, fundamentată pe răspunderea contractuală³³. Prin întâmpinare, chematul în garanție îl sprijină pe pârât în privința apărărilor acestuia bazate pe prescripția extinctivă a dreptului material la acțiune, invocă, la rândul său, prescripția extinctivă a dreptului material la acțiune față de pretențiile pârâtului împotriva sa și face și apărări pe fondul pretențiilor pârâtului. Prima instanță respinge excepția prescripției extinctive a dreptului material la acțiune invocată în privința pretențiilor reclamantului, respinge cererea de chemare în judecată ca netemeinică și, prin urmare, cererea de chemare în garanție ca rămasă fără obiect.

În cazul în care interesul chematului în garanție este ca acțiunea principală să fie respinsă ca prescrisă, considerând că instanța de fond a aplicat greșit dispozițiile din materia prescripției, posibilitățile acestuia de a schimba hotărârea în calea de atac sunt subordonate acțiunilor întreprinse de către pârât. Astfel, la o primă vedere, nici pârâtul, nici chematul în garanție nu au niciun interes să formuleze apel în cazul de față împotriva hotărârii pronunțate de instanța de fond. Interes în formularea apelului are, în mod evident, reclamantul și doar împotriva soluției date cererii principale. Într-un asemenea caz, poziția chematului în garanție depinde de cea a pârâtului-intimat.

În mod evident, chematul în garanție nu poate formula apel incident urmare a apelului principal formulat de către apelantul-reclamant, întrucât acest drept este rezervat doar intimatului. Astfel, intimatul poate formula un apel incident prin care să solicite reformarea hotărârii primei instanțe în sensul respingerii pretențiilor reclamantului ca fiind prescrise și nu ca netemeinice. Dacă pârâtul formulează doar apel incident, chematul în garanție îl poate sprijini prin formularea unei cereri de intervenție accesorie în interesul pârâtului, în condițiile art. 61 și urm. C. pr. civ. Prin urmare, chematul în garanție nu poate formula, în apel, apărări prin care să urmărească respingerea cererii de chemare în garanție pentru ipoteza în care cererea de chemare în judecată ar fi admisă. În cazul în care în apel (sau în recurs) cererea de chemare în judecată se va admite, chematul în garanție riscă inițierea unui litigiu (în regres) împotriva sa de către pârâtul din procesul inițial, întrucât în primul litigiu cererea de chemare în judecată nu a fost analizată pe fond și, prin urmare, nu poate fi reținută excepția autorității de lucru judecat.

În practică, se poate întâmpla ca apelul principal să fie formulat împotriva soluției instanței de fond asupra cererii principale, respinsă ca netemeinică, dar și împotriva soluției instanței în privința cheltuielilor de judecată solicitate de persoana chemată în garanție. În concret, autorul cererii principale

³² Pentru o analiză a căii de atac împotriva încheierii pronunțate asupra admisibilității în principiu a se vedea și C. Roșu, *Evoluția procedurii de judecată a cererii de intervenție voluntară în Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă*, publicat în Revista „Dreptul” nr. 7/2019, pp. 61-70.

³³ Pentru simplificare, în exemplul dat, răspunderea civilă delictuală ar presupune un accident auto, reclamant fiind conducătorul prejudiciat, pârât ar fi conducătorul presupus a fi responsabil de accident, iar chematul în garanție ar fi asigurătorul pârâtului.

critică inclusiv soluția instanței de fond prin care cheltuielile de judecată solicitate de persoana chemată în garanție de către pârât au fost stabilite în sarcina sa și nu a pârâtului. Într-o asemenea ipoteză, instanța de apel a admis că persoana chemată în garanție poate formula apel incident nu numai în privința soluției pronunțate de instanța de fond cu privire la cheltuielile de judecată solicitate de ea, dar și în privința soluției referitoare la cererea principală, prin care urmărește reformarea hotărârii primei instanțe în sensul respingerii pretențiilor reclamantului ca fiind prescrise și nu ca netemeinice. Instanța a motivat caracterul admisibil al apelului incident formulat de persoana chemată în garanție în considerarea caracterului unitar al căii de atac exercitate și pe faptul că apelul nu poate fi scindat pentru a fi formulat în contradictoriu cu o parte sau alta dintre participații în fața instanței de fond în raport de soluțiile pronunțate de către aceasta. Pentru același motiv, instanța de apel a respins excepția lipsei de interes a apelantului de a formula apel principal împotriva chematului în garanție în partea care critică soluția pronunțată de instanța de fond asupra cererii principale, excepție invocată de persoana chemată în garanție³⁴.

Pe de altă parte, în condițiile în care apelul este devolutiv, instanța de apel ar putea să schimbe considerentele pentru care este respinsă cererea principală chiar în lipsa unui apel incident formulat de pârât, doar în considerarea apărărilor făcute de acesta în fața instanței de fond și eventual reluate prin întâmpinarea la apel. În atare caz, soluția asupra fondului cauzei se definitivează, chiar dacă în temeiul altor considerente, sens în care răspunderea chematului în garanție nu mai este de actualitate.

O altă ipoteză ar fi aceea în care intimatul-pârât formulează (doar) apel provocat, necesar în vederea atragerii chematului în garanție în judecarea apelului, situație în care, deși dobândește calitatea de participant în apel, chematul în garanție va fi tentat în primul rând să formuleze apărări doar în privința apelului provocat, care vizează temeinicia cererii de chemare în garanție. Cu toate acestea, apreciem că, similar judecății în primă instanță, intimatul-chemat în garanție devenit parte litigantă și în apel urmare a manifestării de voință a intimatului-pârât care l-a chemat în garanție inițial, va putea formula apărări pe fondul cauzei, având inclusiv posibilitatea de a sprijini poziția procesuală a intimatului-pârât în raport cu apelul principal formulat de apelantul-reclamant. Ceea ce dorim să subliniem pe această cale este faptul că nu credem că intimatului-chemat în garanție i-ar fi prohibit a formula apărări și cu privire la apelul principal deoarece acesta pune în discuție tocmai presupusul temei al eventualei angajări a răspunderii civile a intimatului-chemat în garanție. Or, cum în prima instanță s-a putut apăra față de pretențiile titularului cererii de chemare în garanție nu doar în raport de respectivele pretenții, ci și în funcție de cererea principală, credem că și în apel – în condițiile unui apel provocat, desigur – beneficiază de aceleași posibilități de apărare. Prin urmare, chematul în garanție are la dispoziție întâmpinarea pe care o formulează ca un mijloc prin care să urmărească schimbarea motivului (considerentelor) pentru care a fost respinsă cererea principală.

Din cele de mai sus se observă că exercitarea eficientă și efectivă a drepturilor celui chemat în garanție în căile de atac depinde de demersurile efectuate de către pârâtul care formulase cererea de chemare în garanție în primă instanță.

Într-un alt exemplu în care cererea de chemare în garanție este formulată de pârât, cererea de chemare în judecată este respinsă ca prescrisă, iar cererea de chemare în garanție ca fiind depusă tardiv.

Reclamantul ar avea interes să formuleze apel împotriva pârâtului pentru soluția dată cererii principale. Chiar dacă cererea de chemare în garanție a fost respinsă ca fiind depusă tardiv, pârâtul nu are interes să formuleze apel împotriva chematului în garanție. În cazul în care reclamantul formulează apel, pârâtul poate formula apel provocat împotriva chematului în garanție prin care să-l atragă în judecarea apelului. Întrebarea este dacă prin intermediul apelului provocat pârâtul poate apela soluția primei instanțe referitoare la respingerea cererii de chemare în garanție ca tardivă (adică să atace încheierea de la art. 64 C. pr. civ.) sau acesta trebuie să formuleze apel principal ori apel incident.

Noi apreciem că un apel principal formulat de pârât ar fi lipsit de interes în condițiile în care cererea introductivă a fost respinsă ca urmare a incidenței prescripției extinctive, având în vedere caracterul subsidiar al chemării în garanție. Opinăm în acest sens având în vedere că aceeași ar fi fost soluția și în cazul în care instanța s-ar fi pronunțat efectiv asupra cererii de chemare în garanție și ar fi respins-o

³⁴ Decizia civilă nr. 9A/09.03.2023, pronunțată de Curtea de Apel București, S. a IV-a civ., nedefinitivă, nepublicată.

oricum, tot prin mijlocul unei excepții procesuale, respectiv ca rămasă fără obiect. În esență, pârâtul ar avea interes a formula un apel principal referitor la cererea de chemare în garanție doar dacă s-ar fi admis cererea principală, dar ar fi fost respinsă cererea formulată împotriva terțului.

Cel mai probabil, pârâtul ar trebui să formuleze un apel incident pentru a putea critica soluția primei instanțe cu privire la încheierea de respingere a cererii de chemare în garanție (ca inadmisibilă, nulă, tardivă etc.) în condițiile în care reclamantul atacă soluția pronunțată pe fond. În lipsa apelului reclamantului, pârâtul nu ar avea interesul procesual de a critica soluția primei instanțe, dar, în contextul în care pretenția reclamantului este repusă în discuție în fața instanței de control judiciar, pârâtul are interesul de a ataca încheierea de respingere a cererii de chemare în garanție potrivit art. 64 alin. (3) și alin. (4) C. pr. civ. Inconvenientul unor asemenea proceduri l-am semnalat mai sus în condițiile în care credem că aceste apeluri (cel principal formulat de reclamant și cel incident promovat de pârât) s-ar soluționa în lipsa chematului în garanție, rămas în continuare terț față de litigiu. Mai mult, pârâtul nu ar avea deschisă calea pentru a formula un apel provocat deoarece, pe de o parte, nu ne-am afla în ipoteza prevăzută de art. 473 C. pr. civ. referitoare la coparticipare procesuală și nici nu s-ar pune în discuție atragerea unor terți în proces (adică tocmai a chematului în garanție) date fiind dispozițiile art. 64 alin. (4) și art. 65 alin. (1) C. pr. civ. Drept urmare, dacă s-ar admite apelul incident formulat de pârât, sentința ar fi desființată de drept, iar cauza trimisă spre rejudecare primei instanțe, cu consecința admiterii în principiu a cererii de chemare în garanție, moment procesual de la care terțul dobândește calitatea de parte.

Un exemplu tipic în care pârâtul poate formula apel principal este cazul în care acesta a formulat cererea de chemare în garanție, dar cererea de chemare în judecată este admisă, iar cererea de chemare în garanție respinsă fie ca neîntemeiată, fie anulată pentru depunerea peste termen sau respinsă ca inadmisibilă. În atare împrejurare, pârâtul are interes să formuleze apel atât împotriva reclamantului, cât și a chematului în garanție, cu precizarea că în al doilea caz (în care terțul nu a dobândit calitatea de parte, chemarea în garanție netrecând de filtrul admisibilității în principiu) trebuie reținut că se va ataca inclusiv încheierea interlocutorie odată cu sentința pronunțată asupra fondului cauzei, potrivit art. 64 alin. (3) C. pr. civ.

7. Prescripția extinctivă a dreptului material la acțiune în cazul chemării în garanție

O altă situație interesantă în privința cererii de chemare în garanție apreciem că putem identifica în raport de instituția prescripției extinctive a dreptului material la acțiune, respectiv întreruperea termenului de prescripție prin formularea unei cereri de chemare în judecată. Reținem că art. 2537 pct. 2 C. civ. stabilește că formularea unei cereri de chemare în judecată conduce la întreruperea prescripției. În condițiile în care cererea de chemare în garanție este apreciată drept o veritabilă cerere de chemare în judecată împotriva terțului, condiționată de pierderea litigiului de către titularul cererii, înseamnă că acest efect întreruptiv trebuie să fie recunoscut și în cazul chemării în garanție. Eventuale discuții ar putea apărea în raport de dispozițiile art. 2539 alin. (2) C. civ. potrivit cărora „*prescripția nu este întreruptă dacă cel care a făcut cererea de chemare în judecată sau de arbitrarie ori de intervenție în procedura insolvenței sau a urmăririi silite a renunțat la ea, nici dacă cererea a fost respinsă, anulată ori s-a perimat printr-o hotărâre rămasă definitivă. Cu toate acestea, dacă reclamantul, în termen de 6 luni de la data când hotărârea de respingere sau de anulare a rămas definitivă, introduce o nouă cerere, prescripția este considerată întreruptă prin cererea de chemare în judecată sau de arbitrarie precedentă, cu condiția însă ca noua cerere să fie admisă*”, prevederi care se coroborează cu art. 2541 alin. (4) C. civ. în sensul că „*în cazul în care prescripția a fost întreruptă printr-o cerere de chemare în judecată ori de arbitrarie, noua prescripție a dreptului de a obține executarea silită nu va începe să curgă cât timp hotărârea de admitere a acțiunii nu a rămas definitivă*”.

Rezultă din cele de mai sus că, în primul rând, termenul de prescripție va fi întrerupt provizoriu, doar sub rezerva admiterii cererii de chemare în garanție formulată. În schimb, în cazul în care cererea este respinsă ca inadmisibilă printr-o încheiere interlocutorie de primă instanță, se conturează câteva întrebări cu privire la efectele unei asemenea cereri asupra prescripției dreptului material la acțiune împotriva terțului chemat în garanție. Într-o interpretare strictă a dispozițiilor art. 2539 alin. (2) C. civ.,

partea ce a formulat cererea de chemare în garanție rămâne într-un dubiu juridic greu explicabil. Astfel, pornind de la premisa că prima instanță a respins cererea de chemare în garanție formulată de pârât ca inadmisibilă, dacă este respinsă și cererea de chemare în judecată, teoretic pârâtul nu ar avea interes să atace sentința, dar nici încheierea de respingere a cererii sale privitoare la chemarea în garanție. De altfel, pretenția sa față de terțul chemat în garanție nici nu ar fi certă³⁵ din moment ce nu s-a admis cererea principală, obligația față de reclamant nefiind activată, în mod corelativ nici eventuala întoarcere a pârâtului împotriva așa-zisului său garant în sensul art. 72 alin. (1) C. pr. civ. nu ar fi de actualitate. În schimb, dacă pârâtul pierde în calea de atac, fără a fi declarat la rândul său un apel provocat (când chemarea în garanție a fost respinsă ca rămasă fără obiect) sau incident (când chemarea în garanție a fost respinsă ca inadmisibilă), de principiu ar rămâne să răspundă singur față de apelantul-reclamant, căci între acesta din urmă și terțul chemat în garanție nu există raporturi juridice și, în apelul declarat, reclamantul nu ar avea nicio legătură și niciun interes în privința cererii de chemare în garanție.

Pe cale de consecință, revenind și la dispozițiile de drept material, observăm că soluția cu privire la respingerea cererii de chemare în garanție devine definitivă în condițiile art. 634 alin. (1) pct. 3 și art. 64 alin. (3) C. pr. civ., adică la expirarea termenului pentru formularea căii de atac împotriva hotărârii pronunțate de prima instanță pe fond, indiferent dacă asupra chemării în garanție instanța se pronunțase anterior, prin încheiere interlocutorie, prin respingerea cererii ca inadmisibilă/nulă ori a respins-o ca rămasă fără obiect prin sentința dată asupra fondului. Aceasta, în condițiile în care calea de atac nu privește și aspectul referitor la chemarea în garanție, apelul fiind formulat de reclamant strict împotriva pârâtului. Deci la momentul menționat trebuie să ne raportăm potrivit

art. 2539 alin. (2) C. civ. în sensul că ar începe să curgă termenul de 6 luni pentru formularea unei noi cereri de către pârât (care devine reclamant în noul litigiu) împotriva terțului chemat în garanție (pârât de această dată). Or, la acel moment, interesul procesual al pârâtului de a se îndrepta pe cale separată împotriva terțului chemat în garanție nu ar fi născut, la fel, nici dreptul la un eventual regres. În schimb, așteptând definitivarea soluției din litigiul inițial (desigur, sub rezerva pierderii procesului), pârâtul, cel mai probabil, va pierde termenul de 6 luni menționat de art. 2539 alin. (2) C. civ. Drept urmare, în cel de al doilea proces, terțul devenit pârât va putea să invoce cu succes excepția prescripției dreptului material la acțiune față de reclamant (pârâtul inițial) câtă vreme întreruperea inițială a cursului prescripției prin formularea cererii de chemare în garanție nu produce efecte juridice, fiind depășit termenul de 6 luni de la data rămânerii definitive a soluției cu privire la respingerea cererii de chemare în garanție.

Singurele soluții pe care le putem semnala în cazul pârâtului pentru a evita sancțiunea prescripției extinctive ar fi, pe de o parte, să formuleze în litigiul inițial un apel provocat sau incident, după caz în asemenea manieră încât să aducă în proces și chematul în garanție (care altfel ar rămâne străin de judecată) fie, în funcție de raportul juridic de drept material, să se analizeze dacă anterior hotărârii definitive prin care pârâtul a pierdut primul proces s-ar putea considera că prescripția nu a început să curgă potrivit art. 2523 C. civ. Totuși, mai ales în exemplul dat construit pe situația unui pârât antreprenor și a terțului subcontractat ori furnizor, nu doar că formularea cererii de chemare în garanție în fața primei instanțe ar ridica serioase suspiciuni cu privire la considerarea termenului de prescripție ca și cum nu ar fi început a curge, dar și dispozițiile art. 2524, art. 2530 și art. 2531 C. civ., după caz, fac greu de crezut că prescripția ar începe să curgă la un moment ulterior, când pârâtul pierde definitiv litigiul cu reclamantul inițial. Excepțiile prevăzute pentru termenul de prescripție în caz de restituire a prestațiilor ori de reparare a prejudiciului rezultat dintr-o faptă ilicită credem că nu își găsesc aplicare în exemplul analizat. Pe cale de consecință, inclusiv sub aspectul incidenței prescripției extinctive considerăm că pârâtul își asumă un risc considerabil în raport cu terțul chemat în garanție dacă nu formulează un apel provocat în litigiul inițial.

³⁵ Spre exemplu, ne imaginăm situația unui antreprenor chemat în judecată de beneficiar pentru anumite nereguli referitoare la execuție, iar antreprenorul s-ar fi putut îndrepta împotriva unui subcontractant ori a unui furnizor cu pretenții legate de același contract de antrepriză, formulând o cerere de chemare în garanție.

8. Situația cheltuielilor de judecată solicitate de chematul în garanție

Întrucât se află în raporturi juridice cu autorul cererii de chemare în garanție, în cazul respingerii acesteia, chematul în garanție poate solicita doar obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată³⁶. Soluția este firească în condițiile în care nu există un raport juridic de drept procesual între cealaltă parte litigantă și chematul în garanție, pe de o parte, și nici nu se poate reține culpa procesuală a părții străine de raportul existent între titularul cererii și chematul în garanție.

Cu toate acestea, noțiunea de culpă procesuală credem că suportă nuanțări în funcție de situația concretă din fiecare litigiu prin raportare la raporturile de drept material deduse judecării. Spre exemplu, într-o speță³⁷ în care s-a respins cererea de chemare în judecată ca nefondată, iar cererea de chemare în garanție formulată de pârâta ca rămasă fără obiect, instanța a reținut următoarele:

„În ceea ce privește cheltuielile de judecată ocazionate cu acest proces, instanța are în vedere soluția pronunțată în cauză, precum și regula stabilită de art. 453 alin. (1) C. pr. civ. care leagă obligația suportării cheltuielilor de judecată de noțiunea de culpă procesuală, sub forma unei răspunderi specifice. Ca atare, în primul rând, pentru că pârâta a formulat o cerere de chemare în garanție ce este respinsă de instanță ca rămasă fără obiect, se observă că un atare demers procesual a fost necesar în condițiile în care angajarea răspunderii civile a pârâtei nu s-a produs, deci nici eventualul regres al acesteia nu are cum să opereze față de chematele în garanție. Deci, într-o primă analiză, introducerea în cauză a chematei în garanție, Societatea A. S. S.R.L. este consecința unei manifestări de voință a pârâtei care, într-o abordare precaută, a înțeles să formuleze cererea de chemare în garanție, deși s-a reținut în fond că nu era cazul. Drept urmare, într-o primă verificare, în privința pârâtei se identifică respectiva culpă procesuală sub aspectul formulării unei cereri de chemare în garanție necesare, sens în care instanța va obliga pârâta Societatea C. SRL să achite chematei în garanție, Societatea A. S. S.R.L., suma de 4.000 lei reprezentând contravaloarea onorariului avocatului ales, cu titlul de cheltuieli de judecată.

Cu toate acestea, instanța observă că, în esență, întreaga culpă procesuală pentru promovarea unei cereri de chemare în judecată neîntemeiate îi revine reclamantei, sens în care aceasta va fi ținută a suporta *toate* cheltuielile ce au fost ocazionate astfel de partea adversă, adică de pârâta. Drept urmare, inclusiv cheltuielile de judecată pe care pârâta le are de suportat față de societatea chemată în garanție reprezintă tot o consecință a acțiunii neîntemeiate promovate de reclamantă, sens în care reclamanta trebuie să își asume inclusiv aceste consecințe. Aceasta, cu atât mai mult cu cât pârâta nu a făcut altceva decât să își asigure apărarea în condițiile legii, în cele mai bune circumstanțe apreciate de ea, inclusiv prin formularea cererii de chemare în garanție. Pe cale de consecință, instanța va obliga reclamanta să achite pârâtei Societatea C. S.R.L. suma de 4.135,25 lei reprezentând contravaloarea onorariului avocatului ales, suma de 1.647,56 lei reprezentând contravaloarea taxei judiciare de timbru și suma de 4.000 lei reprezentând cheltuieli de judecată pe care le suportă pârâta în raport cu societatea chemată în garanție cu titlul de cheltuieli de judecată”.

În practică, am identificat soluții de speță³⁸ în care instanța, respingând cererea de chemare în garanție ca rămasă fără obiect ca urmare a respingerii cererii principale ca fiind prescrisă, a respins cererea persoanei chemate în garanție de către pârât de a-l obliga pe acesta la plata cheltuielilor de judecată ca neîntemeiată. Pentru a pronunța această soluție, instanța a motivat că pârâtul nu se află în culpă procesuală „întrucât cererea de chemare în garanție a fost admisă în principiu, constatându-se existența formală a îndreptățirii de a se stabili verificarea în același proces a eventualității regresului față de această parte, în cazul în care ar fi fost admisă cererea de chemare în judecată”. A mai reținut instanța că, dat fiind că pârâta „a justificat un interes legitim în formularea acestei cereri și că respingerea ca rămasă fără obiect este rezultatul exclusiv al formulării de către reclamant a unei acțiuni prescrise, se constată că această arhitectură procesuală nu îi poate fi imputată pârâtei și că neanalizarea pe fond a chemării în garanție nu este rezultatul conduitei sale, ci a formulării unei cereri de chemare în judecată în condițiile depășirii termenului de prescripție. Pe cale de consecință, doar reclamantul se află în culpă

³⁶ <https://www.juridice.ro/315100/iccj-plata-cheltuielilor-de-judecata-pentru-cererea-de-chemare-in-ga-rantie.html>

³⁷ Judecătoria Timișoara, S. I civ., sentința civilă nr. 9464/13.07.2021, nedefinitivă, nepublicată.

³⁸ Sentința civilă nr. 1311/20.09.2022, pronunțată de Trib. București, S. a III-a civ., nedefinitivă, nepublicată.

procesuală față de chemata în garanție care a solicitat acordarea cheltuielilor, cererea acesteia din urmă împotriva pârâtei fiind nefondată”. Considerăm că temeinicia solicitării privind acordarea cheltuielilor de judecată ar trebui apreciată prin raportare la regula generală (culpa autorului cererii de chemare în garanție), la dovada efectuării acestora în proces și la criteriile generale de apreciere a cuantumului, nefiind corectă o soluție de respingere ca netemeinică pentru simplul motiv că persoana chemată în garanție nu a căzut în pretenții. Apreciem că într-o atare situație, persoana chemată în garanție are interesul să formuleze o cale de atac principală împotriva soluției prin care i-a fost respinsă cererea de obligare a titularului cererii de chemare în garanției la plata cheltuielilor de judecată.

Am identificat și soluții³⁹ în care instanța de judecată a pus cheltuielile de judecată solicitate de către persoana chemată în garanție direct în sarcina altei părți din litigiu – în speță a reclamantului – decât titularul acestei cereri (pârâtul). Apreciem că persoana chemată în garanție nu ar avea interes să formuleze cale de atac împotriva unei asemenea soluții, ci eventual reclamantul. Întrucât este vizată cererea chematului în garanție de acordare a cheltuielilor de judecată, se ridică întrebarea dacă apelul principal trebuie formulat și în contradictoriu cu persoana chemată în garanție⁴⁰, respectiv dacă acesteia trebuie să-i fie comunicat apelul principal pentru a i se acorda posibilitatea de a formula apărări (în cazul în care consideră soluția instanței de fond întemeiată) sau de a formula un apel incident având ca obiect menținerea soluției de acordare a cheltuielilor de judecată, dar obligarea pârâtului la plata acestora. Dar dacă prin cererea de apel reclamantul solicită inclusiv ca aceste cheltuieli să fie puse în sarcina pârâtului, ar mai fi necesară formularea apelului principal în contradictoriu cu cel chemat în garanție?

Considerăm că persoanei chemate în garanție ar trebui să i se acorde posibilitatea să formuleze propriile apărări prin utilizarea căilor procedurale pe care le consideră necesare, indiferent de modul în care reclamantul contestă stabilirea cheltuielilor de judecată în sarcina sa. În plus, ca regulă, reclamantul nu va fi interesat să pledeze pentru stabilirea cheltuielilor de judecată în sarcina pârâtului, ci doar să nu fie el obligat a le suporta. În cazul în care chematului în garanție nu i se permite să solicite instanței de apel să modifice hotărârea apelată în sensul obligării pârâtului la plata cheltuielilor de judecată, riscul este ca, dacă solicitarea reclamantului este admisă, chematul în garanție să fie privat de cheltuielile de judecată din etapa de fond, chiar dacă soluția în privința cererii de chemare în garanției rămâne neschimbată.

În cazul în care cererile de chemare în garanție sunt respinse ca fiind depuse tardiv, unele instanțe resping ca inadmisibile solicitările de obligare la plata cheltuielilor de judecată, întrucât din prevederile art. 453 alin. (1) C. pr. civ. rezultă că pot face asemenea solicitări doar cei care au calitatea de parte în proces. Or, în cazul chematului în garanție acesta dobândește calitatea de parte numai după admiterea în principiu, ceea nu se întâmplă dacă cererea de chemare în garanție este respinsă ca fiind depusă tardiv.

Alte instanțe recunosc însă dreptul chematului în garanției la obligarea titularului unei astfel de cereri de a suporta cheltuielile de judecată și în situația în care cererea de chemare în garanție este respinsă ca tardiv introdusă, argumentând că, deși chematul în garanție nu a dobândit calitatea de parte în proces, acestuia i-au fost comunicat actele de procedură efectuate în cauză, a formulat apărări și a efectuat cheltuieli cu onorariu de avocat în acest sens. Instanța a motivat în continuare după cum urmează: „*Cum cheltuielile de judecată au rolul de a acționa ca veritabile sancțiuni procedurale, petenta (chemata în garanție, n.a.) nu poate fi obligată să suporte propriile cheltuieli de judecată în condițiile în care culpa procesuală aparține pârâtei, din vina căreia petenta a efectuat cheltuieli în legătură cu cererea de chemare în garanție, fiind fără relevanță faptul că cererea pârâtei împotriva petentei nu a fost soluționată pe fond. Întrucât la baza obligației de restituire a cheltuielilor de judecată stă culpa procesuală, din momentul în care se angajează procesual prin formularea cererii de chemare în garanție*

³⁹ Spre exemplu, Sentința civilă nr. 700/19.04.2022, pronunțată de către Trib. București, S. a V-a civ., nedefinitivă, nepublicată.

⁴⁰ Din faptul că apelantul formulează apel împotriva Sentinței în general, fără preciza persoanele chemate în contradictoriu, se poate deduce că apelul este formulat și în contradictoriu cu persoana chemată în garanție, atât timp cât se critică și soluția instanței de fond privind cheltuielile de judecată solicitate de către acesta. Deși C. pr. civ. nu sancționează lipsa precizărilor privind datele părților în cuprinsul cererii de apel, considerăm că respectarea acestor rigori procedurale este necesară în vederea determinării cadrului procedural corect și a evitării eventualelor consecințe negative asupra drepturilor procesuale ale persoanelor atrase sau omise în judecarea apelului.

împotriva unei persoane (cum este cazul în speță), titularul acestei cereri creează posibilitatea să fie chemate în judecată persoane străine de proces care au fost puse în situația de a face cheltuieli nedatorate, așa că, fiind în culpă, titularul cererii de chemare în garanție trebuie să plătească acele cheltuieli. Totodată, prin invocarea excepției prescripției dreptului material la acțiune și formularea în același timp a unei cereri de chemare în garanție, pârâta a acceptat pierderea procesului în raport cu chemata în garanție, astfel că riscul acestei situații trebuie să fie suportat de titularul cererii care, prin comportarea sa, a obligat partea adversă să angajeze cheltuieli în proces”⁴¹.

Considerăm că, în ipoteza în care cererea chematului în garanție de obligare a titularului cererii la plata cheltuielilor de judecată este respinsă pe motiv că nu a dobândit calitatea de parte în proces, acesta poate formula cu succes apel. Recunoaștem că opinia pe care o susținem este lipsită de un fundament legal expres, ba dimpotrivă art. 458 C. pr. civ. pare a ne contrazice în condițiile în care nu există vreo dispoziție derogatorie prin care terțului chemat în garanție (rămas, cum l-am și indicat, *terț* față de proces) să îi fie deschisă calea procesuală de a ataca soluția primei instanțe. Cu toate acestea, ne întrebăm dacă ar putea solicita pe cale separată aceste cheltuieli, respectiv de a obține obligarea părții ce a formulat o cerere împotriva sa inadmisibilă să suporte cheltuielile efectuate cu respectivul litigiu. Desigur că aceste cheltuieli pot fi intuite din moment ce procedura este una contradictorie chiar înainte ca terțul să afle dacă dobândește sau nu calitatea de parte litigantă, conform art. 64 alin. (2) C. pr. civ. Or, o asemenea procedură presupune anumite cheltuieli pe care terțul le-ar efectua, cum ar fi costurile de deplasare la instanță, angajarea unui avocat pentru consultanță și asistare la termenul de judecată la care se pune în discuție admisibilitatea în principiu a cererii etc.

La întrebarea de mai sus, dacă terțul ar putea solicita acele cheltuieli pe cale separată credem că răspunsul este unul evident afirmativ, fiind, în esență, recuperarea unui prejudiciu ca urmare a angajării răspunderii civile delictuale (culpa procesuală). În atare împrejurare, ne întrebăm de ce acest drept i-ar fi îngădit a fi exercitat în chiar litigiul în care au și fost generate cheltuielile respective? Drept urmare, nu doar că le-ar putea solicita, dar terțul chemat în garanție ar fi și îndreptățit la asemenea despăgubire procesuală, desigur, în condițiile legii. Or, dacă prima instanță nu i-a acordat aceste drepturi, nu credem că instanța de apel ar putea refuza judecarea căii de atac, eventual prin respingerea acesteia ca fiind formulată de o persoană fără calitate procesuală activă ori ca fiind inadmisibilă. Chiar dacă, din coroborarea dispozițiilor legale spre o asemenea soluție pare ca s-ar fi îndreptat legiuitorul [art. 65 alin. (1) și art. 458 C. pr. civ.], noi nu putem decât să o contrazicem ca fiind contra logicii procesului civil, apreciind că, în mod cert, terțul chemat în garanție va putea formula apel împotriva hotărârii prin care îi sunt respinse pretențiile referitoare la cheltuielile de judecată.

În situația în care instanța omite să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată solicitate de către chematul în garanție, acesta are posibilitatea de a formula o cerere de completare a hotărârii în temeiul art. 444 C. pr. civ. Există însă și situații în care asupra cererii de chemare în garanție instanța se pronunță printr-o încheiere interlocutorie, în sensul respingerii acesteia ca inadmisibilă sau ca fiind depusă tardiv. În asemenea situații, soluția asupra cererii de chemare în garanție nu va fi reluată în hotărârea prin care se soluționează fondul cauzei, instanța dezinvestindu-se de cererea de chemare în garanție prin încheierea premergătoare.

În cazul în care instanța, pronunțându-se prin încheiere asupra cererii de chemare în garanție în sensul inadmisibilității acesteia/respingerii acesteia ca fiind depusă tardiv, a omis să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată solicitate de către chematul în garanție, apreciem că persoana chemată în garanție poate solicita o completare a dispozitivului încheierii, în temeiul art. 444 C. pr. civ., iar termenul curge de la data comunicării hotărârii prin care a fost soluționat fondul [art. 424 alin. (5) coroborat cu 444 și art. 466 alin. (4) C. pr. civ.].

9. Concluzii

Cererea de chemare în garanție reprezintă o extindere a cadrului procesual care se poate manifesta atât în ceea ce privește părțile litigante, cât și obiectul litigiului. O atare modificare semnificativă a raportului juridic procesual inițial presupune mai multe consecințe care se resimt nu doar în faza de

⁴¹ Sentința civilă nr. 1623/27.10.2022, pronunțată de Trib. București, S. a V-a civ., nedefinitivă, nepublicată.

judecată derulată în fața primei instanțe, ci inclusiv în căile de atac. Prin cele expuse mai sus am evidențiat anumite probleme practice care se pot ivi, cât și eventualele soluții. De altfel, cum se poate observa, nu doar situația procesuală a persoanei chemate în garanție prezintă un specific vizibil diferit de ipoteza unui litigiu obișnuit derulat între reclamant și pârât, dar chiar și celelalte părți litigante sunt ținute a-și adapta conduita procesuală contextului impus de existența unei cereri de chemare în garanție.

În esență, ceea ce am încercat a sublinia prin prezentul studiu este modul în care suprapunerea unui nou raport juridic (cel existent între titularul cererii de chemare în garanție și persoana împotriva căreia este formulată cererea) pe lângă cel inițial dedus judecății conturează anumite particularități procesuale care au impus o reglementare diferită față de ipoteza tipică a unui litigiu în care se exercită o singură acțiune civilă. Mai mult, în practica judiciară pot fi identificate uneori soluții diferite în ceea ce privește modul de soluționare a cererii de chemare în garanție, împrejurare ce evidențiază complexitatea problemelor pe care instituția analizată le poate genera. În atare context, prezentul studiu surprinde o parte din aceste divergențe, invitând astfel a reflecta asupra posibilelor soluții, unele fiind propuse în opiniile formulate.